A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2024. július 11.*

„Előzetes döntéshozatal – Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése – Hatékony bírói jogvédelem az uniós jog által szabályozott területeken – Bírói függetlenség – Törvény által megelőzően létrehozott bíróság – Tisztességes eljárás – Bírósági határozatok nyilvántartásba vételéért felelős szolgálat – Nemzeti szabályozás, amely azt írja elő, hogy a másodfokú bíróságokon nyilvántartásba vételt elrendelő bírót kell alkalmazni, aki a gyakorlatban jogosult az ítélet kihirdetésének felfüggesztésére, az ítélkezési testületek utasítására, és kollégiumi értekezlet összehívásának a kérelmezésére – Nemzeti szabályozás, amely valamely bíróság kollégiumának vagy valamennyi bírájának értekezlete számára olyan jogkört ír elő, amelynek keretében a már elbírált ügyekre vonatkozóan is kötelező »jogi álláspontot« bocsáthat ki”

A C-554/21., C-622/21. és C-727/21. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott három előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyeket a Visoki trgovački sud (kereskedelmi fellebbviteli bíróság, Horvátország) a Bírósághoz 2021. szeptember 8-án, 2021. október 7-én és 2021. november 30-án érkezett, 2021. augusztus 3-i (C-554/21), 2021. szeptember 21-i (C-622/21), illetve 2021. november 10-i (C-727/21) határozatával terjesztett elő

a **Financijska agencija**

és

a **HANN-INVEST d.o.o**. (C-554/21),

a **MINERAL-SEKULINE d.o.o**. (C-622/21),

az **UDRUGA KHL MEDVEŠČAK ZAGREB** (C-727/21)

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, L. Bay Larsen elnökhelyettes, A. Arabadjiev, A. Prechal, C. Lycourgos, F. Biltgen és N. Piçarra tanácselnökök, S. Rodin, I. Jarukaitis (előadó), N. Jääskinen, N. Wahl, I. Ziemele, J. Passer, D. Gratsias és M. L. Arastey Sahún bírák,

főtanácsnok: P. Pikamäe,

* Az eljárás nyelve: horvát.

hivatalvezető: M. Longar tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2023. június 5-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Financijska agencija képviseletében S. Pejaković szakértő,

– a horvát kormány képviseletében G. Vidović Mesarek, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében K. Herrmann, M. Mataija és P. J. O. Van Nuffel, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2023. október 26-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikkének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmeket három jogvita keretében terjesztették elő, amelyek közül az első kettő egyrészről a Financijska agencija (pénzügyi ügynökség, Horvátország) és másrészről a HANN-INVEST d.o.o. (C 554/21), valamint a MINERAL-SEKULINE d.o.o. (C 622/21) között van folyamatban az ezen ügynökség által fizetésképtelenségi eljárás keretében végzett tevékenységekhez kapcsolódó költségek megtérítése tárgyában, a harmadik pedig az UDRUGA KHL MEDVEŠČAK ZAGREB fizetésképtelenségi eljárás megindítására vonatkozó kérelmére vonatkozik (C-727/21).

Jogi háttér

A bírósági szervezetről szóló törvény

3 A Zakon o sudovima (a bírósági szervezetről szóló törvény, Narodne novine, br. 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19, 130/20) 14. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Horvátországban az igazságszolgáltatást a rendes bíróságok, a szakosított bíróságok és a Vrhovni sud (legfelsőbb bíróság, Horvátország) gyakorolják.

[…]

(3) A szakosított bíróságok a Trgovački sudovi (kereskedelmi bíróságok, Horvátország), az Upravni sudovi (közigazgatási bíróságok, Horvátország), a Visoki trgovački sud (kereskedelmi fellebbviteli bíróság, Horvátország), a Visoki upravni sud (közigazgatási fellebbviteli bíróság, Horvátország), a Visoki prekršajni sud (szabálysértési fellebbviteli bíróság, Horvátország) és a Visoki kazneni sud (fellebbviteli büntetőbíróság, Horvátország).

(4) Horvátország legfelsőbb bírósága a Vrhovni sud (legfelsőbb bíróság).

[…]”

4 E törvény 24. cikke a következőket írja elő:

„A Visoki trgovački sud (kereskedelmi fellebbviteli bíróság)

(1) határoz a Trgovački sudovi (kereskedelmi bíróságok) által első fokon hozott határozatok elleni fellebbezésekről,

(2) dönt a Trgovački sudovi (kereskedelmi bíróságok) között felmerülő illetékességi összeütközések tárgyában, és határoz az e bíróságok közötti hatáskör-átruházásról,

[…]”

5 Az említett törvény 38. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A kollégiumi értekezletek a kollégium munkája szempontjából fontos kérdések megvitatására szolgálnak, amely kérdések különösen: a belső tevékenység megszervezése, a vitás jogi kérdések, az ítélkezési gyakorlat egységesítése, az egyes jogterületekre vonatkozó szabályok alkalmazása szempontjából releváns kérdések, valamint a kollégiumba beosztott bírák, igazságügyi tanácsadók és bírójelöltek munkájának és képzésének nyomon követése.

(2) A Županijski sud [megyei bíróság], a Visoki trgovački sud [kereskedelmi fellebbviteli bíróság], a Visoki upravni sud [közigazgatási fellebbviteli bíróság], a Visoki kazneni sud [fellebbviteli büntetőbíróság], és a Visoki prekršajni sud [szabálysértési fellebbviteli bíróság] kollégiumi értekezletein az alsóbb fokú bíróságok számára közös érdeklődésre számot tartó, e bíróságok feladatkörébe tartozó kérdéseket is megvizsgálják.

(3) A Vhovni sud (legfelsőbb bíróság) kollégiumi értekezletei a Horvát Köztársaság területén működő bizonyos bíróságokat vagy valamennyi bíróságot érintő, közös érdeklődésre számot tartó kérdések vizsgálatára, valamint egy adott jogterületre vonatkozó jogszabálytervezetek vizsgálatára és véleményezésére szolgálnak”.

6 Ugyanezen törvény 39. cikke értelmében:

„(1) A kollégium, vagy a bíróság elnöke szükség esetén, de legalább háromhavonta egyszer összehívja a kollégiumi értekezletet, és vezeti annak munkáját. Ha a bíróság elnöke részt vesz a kollégiumi értekezlet munkájában, akkor ő vezeti az ülést, és részt vesz a döntéshozatali folyamatban.

(2) A bíróság bíráinak összértekezletét össze kell hívni, ha a bíróság kollégiuma vagy a bírák összességének egynegyede ezt kéri.

(3) A bíróság bíráinak vagy a kollégiumának értekezletén a határozatokat a bíráknak, illetve a kollégium bíráinak a szavazattöbbségével hozzák.

(4) Az értekezleteken végzett munkáról jegyzőkönyv készül.

(5) A bíróság vagy a kollégium elnöke a bírói összértekezleten vagy a kollégiumi értekezleten való részvételre meghívhatja egy adott jogterület kiemelkedő tudósait és szakértőit is.”

7 A bírósági szervezetről szóló törvény 40. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Kollégiumi vagy bírói értekezlet összehívására kerül sor, ha megállapítják, hogy a jogalkalmazással kapcsolatos kérdésekben értelmezési különbségek vannak az egyes kollégiumok, tanácsok vagy bírák között, vagy ha valamely kollégium tanácsa vagy bírája eltér a korábban kialakított jogi álláspontól.

(2) A Vrhovni sud [legfelsőbb bíróság], a Visoki trgovački sud [kereskedelmi fellebbviteli bíróság], a Visoki upravni sud [közigazgatási fellebbviteli bíróság], a Visoki kazneni sud [fellebbviteli büntetőbíróság], a Visoki prekršajni sud [szabálysértési fellebbviteli bíróság] valamennyi bírájának, illetve valamely kollégiumának az értekezletén, valamint a Županijski sud [megyei bíróság] valamely kollégiumának az értekezletén elfogadott jogi álláspont az adott kollégium vagy bíróság másodfokon eljáró valamennyi tanácsára, illetve bírájára nézve kötelező.

(3) A kollégium elnöke adott esetben egy adott jogterületen felkérhet jogi egyetemi oktatókat, kiemelkedő tudósokat vagy szakértőket, hogy vegyenek részt az érintett kollégium értekezletén.”

A bírósági eljárási szabályzat

8 A Sudski poslovnik (bírósági eljárási szabályzat, Narodne novine, br. 37/14, 49/14, 8/15, 35/15, 123/15, 45/16, 29/17, 33/17, 34/17, 57/17, 101/18, 119/18, 81/19, 128/19, 39/20 és 47/20,138/20, 147/20, 70/21, 99/21 és 145/21) 177. cikkének (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Másodfokon eljáró bíróság előtt egy ügy a nyilvántartásba vételért felelős szolgálattól való visszaérkezését követően, a határozatnak a bíróság hivatalából történő kiküldésének időpontjában tekinthető lezártnak. A nyilvántartásba vételért felelős szolgálat az iratanyag kézhezvételének napjától számított lehető legrövidebb időn belül köteles azt a bíróság hivatalához visszaküldeni. Ezt követően, további nyolcnapos határidőn belül kerül sor a határozat kiküldésére.”

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

9 A Visoki trgovački sudhoz (kereskedelmi fellebbviteli bíróság), amely a kérdést előterjesztő bíróság, három fellebbezést nyújtottak be. A C-554/21. és C-622/21. sz. ügyekben a fellebbezések a pénzügyi ügynökség által olyan költségek megtérítése iránt előterjesztett kérelmeket elutasító végzésekre vonatkoznak, amelyek ezen ügynökség fizetésképtelenségi eljárás keretében végzett tevékenységeihez kapcsolódnak. A C-727/21. sz. ügyben a fellebbezés egy fizetésképtelenségi eljárás megindítása iránti kérelmet elutasító végzést érint.

10 A három bíróból álló ítélkező testületekben eljáró, kérdést előterjesztő bíróság megvizsgálta e három fellebbezést, és azokat egyhangúlag elutasította, ezáltal helyben hagyva az első fokon hozott határozatokat. E bíróság bírái aláírták az ítéleteiket, majd a bírósági eljárási szabályzat 177. cikke (3) bekezdésének megfelelően továbbították azokat a bírósági határozatok nyilvántartásba vételéért felelős szolgálatnak.

11 A nyilvántartásba vételért felelős szolgálat bírája (a továbbiakban: nyilvántartásba vételt elrendelő bíró) azonban megtagadta e bírósági határozatok nyilvántartásba vételét, és azokat visszautalta az egyes ítélkező testületekhez egy olyan levél kíséretében, amelyben közölte, hogy nem ért egyet az e határozatokban elfogadott megoldásokkal.

12 A C-554/21. sz. ügyben e levél olyan ügyeket vesz számba, amelyekben a kérdést előterjesztő bíróság hasonló körülmények között eltérő döntést hozott, de egy másik olyan ügyet is, amelyben az utóbbi bíróság ugyanúgy határozott, mint az alapügyben eljáró ítélkező testület. A nyilvántartásba vételt elrendelő bíró ebből azt a következtetést vonta le, hogy az alapügyet vissza kell utalni az érintett tanács elé, és ha ezen utóbbi fenntartja a határozatát, ezen alapügyet a „kollégiumi értekezleten" kell megvizsgálni. A nyilvántartásba vételt elrendelő bíró ezáltal az említett alapügyben hozott bírósági határozat nyilvántartásba vételét attól tette függővé, hogy fogadjanak el eltérő megoldást, és az e bíróság ítélkezési gyakorlatában megfigyelt két eltérő tendencia egyikét támogatta, hozzátéve, hogy amennyiben e tanács nem vizsgálja felül az érintett ügyet, és nem változtatja meg az elfogadott megoldást, e bírósági határozatot vizsgálat céljából továbbítja az említett bíróság kereskedelmi peres ügyekkel és más jogvitákkal foglalkozó kollégiumának annak érdekében, hogy fogadjanak el „jogi álláspontot" arra vonatkozóan, hogy hogyan kell elbírálni az ilyen típusú ügyeket.

13 A C-622/21. sz. ügyben a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró levele az alapügynek az érintett tanács elé történő visszautalását a kérdést előterjesztő bíróság két olyan határozatával igazolja, amelyek az ezen alapügyben elfogadottal ellentétes megoldásokat tartalmaztak. E bíróság ugyanakkor közli, hogy e határozatokat az említett alapügyben hozott határozat elfogadását követően hozták meg. Az ezen utóbbi határozat nyilvántartásba vételére irányuló eljárást valójában leállították, és e határozatot nem küldték ki mindaddig, amíg e későbbi, eltérő jogi álláspontot tükröző határozatokat ki nem küldték.

14 A C-727/21. sz. ügyben a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró leveléből kitűnik, hogy ezen utóbbi nem ért egyet az alapügyben eljáró ítélkező testület által elfogadott jogi értelmezéssel. E levél azonban nem említ más olyan határozatot, amely az ezen ítélkező testület által elfogadott határozathoz képest eltérő tartalmú lenne.

15 Ebben az alapügyben az említett ítélkező testület az első bírósági határozata nyilvántartásba vételének megtagadását követően újabb tanácskozást tartott, amelynek során megvizsgálta a fellebbezést és a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró véleményét, majd úgy határozott, hogy nem változtatja meg a korábban elfogadott megoldást. Így új bírósági határozatot hozott, és azt továbbította a nyilvántartásba vételért felelős szolgálatnak.

16 A nyilvántartásba vételt elrendelő bíró, aki eltérő jogi megoldást támogatott, az említett alapügyet továbbította a kérdést előterjesztő bíróság kereskedelmi peres ügyekkel és más jogvitákkal foglalkozó kollégiumának annak érdekében, hogy a vitatott jogi kérdést e kollégium értekezletén vizsgálják meg.

17 Ez a kollégium az értekezletén „jogi álláspontot" fogadott el, amelyben a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró által támogatott megoldás mellett foglalt állást. Ezt követően ugyanezen alapügyet visszautalták az érintett ítélkező testület elé, hogy az e „jogi álláspontnak" megfelelően határozzon.

18 A kérdést előterjesztő bíróság mindhárom ügyben kifejti, hogy a bírósági eljárási szabályzat 177. cikkének (3) bekezdése értelmében a bírósági munka a másodfokon elbírált ügyekben csak akkor minősül befejezettnek, ha az érintett bírósági határozatot a nyilvántartásba vételért felelős

szolgálat nyilvántartásba vette. Az ügy csak az ilyen nyilvántartásba vételt és az említett határozatnak a felek részére történő, ezt követő megküldését követően tekinthető lezártnak. Így a kérdést előterjesztő bíróság magyarázatai szerint, bár e bírósági határozatot egy ítélkező testület elfogadta, azt csak akkor lehet véglegesnek tekinteni, ha azt az érintett bíróság elnöke mint az igazságszolgáltatásban hivatalt ellátó személy által a bírák beosztására vonatkozó éves program keretében kijelölt, nyilvántartásba vételt elrendelő bíró jóváhagyja. E bíróság azt is kifejti, hogy a felek számára nem ismert a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró beavatkozásának ténye és e bíró neve, és bár a nyilvántartásba vételi eljárást a törvény nem írja elő a bírósági határozat elfogadásának feltételeként, ez a bírósági eljárási szabályzat alapján a másodfokú bíróságok gyakorlatából következik.

19 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az olyan bíró, mint a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró, akit a felek nem ismernek, akinek a szerepét a fellebbezésekre vonatkozó eljárási szabályok nem írják elő, és aki, anélkül hogy magasabb szintű bíróság lenne, az ügyben eljáró ítélkező testületet a határozatának megváltoztatására ösztönözheti, jelentős hatással lehet a bírói függetlenségre.

20 A C-554/21. sz. ügyben a kérdést előterjesztő bíróság hozzáteszi, hogy annak ellenére, hogy az egyik ítélkező testület által ugyanazon jogkérdésben hozott korábbi határozat megváltoztatta az ítélkezési gyakorlatot, a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró e megváltoztatás alkalmával nem ugyanolyan módon járt el, mint az alapügyben, hanem jóváhagyta és nyilvántartásba vette az említett megváltoztató határozatot, és így lehetővé tette e határozatnak a felek részére történő megküldését, ami e bíróság szerint azt bizonyítja, hogy a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró jelentős befolyást gyakorol a hatáskörrel rendelkező ítélkező testületet alkotó bírák függetlenségére.

21 A C-622/21. sz. ügyben a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy e befolyást tanúsítja az, hogy a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró olyan bírósági határozatok esetében, amelyeket más tanácsok fogadtak el az alapügyben hozott határozatot követően, úgy határozott, hogy vállalja azok nyilvántartásba vételét és közlését, anélkül hogy a kérdést az érintett kollégium értekezlete elé utalta volna, miközben az ezen alapügyben hozott bírósági határozatot érintően úgy határozott, hogy késlelteti a nyilvántartásba vételét, és azt visszautalja az érintett tanácshoz, kizárólag amiatt, hogy nem értett egyet az utóbbi határozatban elfogadott megoldással.

22 A kérdést előterjesztő bíróság e két ügyben rámutat arra, hogy a bírósági határozatok nyilvántartásba vételére szolgáló mechanizmus fennállását eddig az ítélkezési gyakorlat koherenciája biztosításának szükségessége igazolta. Mindazonáltal a nyilvántartásba vételért felelős szolgálat által a bírósági határozat meghozatalát követően lefolytatott eljárás e bíróság álláspontja szerint ellentétes az igazságszolgáltatás függetlenségével. Amint azt az alapügyek körülményei tanúsítják, a bírósági határozatok nyilvántartásba vételéért felelős szolgálat választja ki a másodfokú bíróság által kiküldendő határozatokat, és dönt arról, hogy mely esetekben kell nyilvánosságra hozni az olyan határozatot, amely eltér az ítélkezési gyakorlattól.

23 A C-727/21. sz. ügyben a kérdést előterjesztő bíróság a kollégiumi értekezletekkel kapcsolatban azt is jelzi, hogy azokról a bírósági eljárási szabályzat nem rendelkezik, és kizárólag a nyilvántartásba vételt elrendelő bírák, a kollégiumok elnökei és a bírósági elnökök döntenek arról, hogy mely pontokat kell az ilyen értekezlet napirendjére felvenni. Az eljárásban részt vevő felek nem ismerik ezen értekezlet szerepét, és azon nem vehetnek részt. Márpedig a bírósági szervezetről szóló törvény 40. cikke értelmében a felsőbb szintű bíróság kollégiumának értekezletén elfogadott „jogi álláspontok” e kollégium valamennyi bírájára, illetve tanácsára nézve

kötelezőek azokban a konkrét eljárásokban, amelyekre vonatkoznak. A kérdést előterjesztő bíróság tehát úgy véli, hogy a bírósági kollégiumok e kvázi jogalkotási szerepe ellentétes a három hatalmi ág szétválasztásával és a jogállamisággal, valamint a bírói függetlenség elvével. Pontosítja azonban, hogy a másodfokú bíróságok bíráinak értekezletén elfogadott „jogi álláspontok” nem kötelezőek a magasabb szintű bíróságokra, és a legfelsőbb szintű bíróságok az eléjük terjesztett jogorvoslati kérelmek vizsgálata keretében számos esetben a másodfokú bíróságokétól eltérő „jogi álláspontokat” fogadtak el.

24 E körülmények között a Visoki trgovački sud (kereskedelmi fellebbviteli bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő – a C-554/21., a C-622/21. és a C-727/21. sz. ügyben azonos módon megfogalmazott – kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e tekinteni, hogy a [bírósági eljárási szabályzat] 177. cikke (3) bekezdése első mondatának második részében, illetve második mondatában megfogalmazott szabály – amely szerint »[m]ásodfokon eljáró bíróság előtt egy ügy a nyilvántartásba vételért felelős szolgálattól való visszaérkezését követően, a határozatnak a bíróság hivatalából történő kiküldésének időpontjában tekinthető lezártnak. A nyilvántartásba vételért felelős szolgálat az iratanyag kézhezvételének napjától számított lehető legrövidebb időn belül köteles azt a bíróság hivatalához visszaküldeni. Ezt követően, további nyolcnapos határidőn belül kerül sor a határozat kiküldésére« – összhangban áll az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével, valamint a [Charta] 47. cikkével?”

25 Ezenkívül a C-727/21. sz. ügyben a Visoki trgovački sud (kereskedelmi fellebbviteli bíróság) úgy határozott, hogy előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„[A bírósági szervezetről szóló törvény] 40. cikkének (2) bekezdése – amely előírja, hogy »[a] Vrhovni sud [legfelsőbb bíróság], a Visoki trgovački sud [kereskedelmi fellebbviteli bíróság], a Visoki upravni sud [közigazgatási fellebbviteli bíróság], a Visoki kazneni sud [fellebbviteli büntetőbíróság], a Visoki prekršajni sud [szabálysértési fellebbviteli bíróság] valamennyi bírájának, illetve valamely kollégiumának az értekezletén, valamint a Županijski sud [megyei bíróság] valamely kollégiumának az értekezletén elfogadott jogi álláspont az adott kollégium vagy bíróság másodfokon eljáró valamennyi tanácsára, illetve bírájára nézve kötelező« – összhangban áll-e az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésével, valamint a [Charta] 47. cikkével?”

A Bíróság előtti eljárás

26 A Bíróság elnöke a 2021. november 8-i és a november 15-i határozatával felfüggesztette a C-554/21. és a C-622/21. sz. ügyet, amíg a C-361/21. sz. PET-PROM ügyben az eljárást befejező határozatot meg nem hozzák.

27 A Bíróság elnöke a kérdést előterjesztő bíróság által a C-727/21. sz. ügyben szolgáltatott információkra tekintettel a 2022. február 4-i határozatával felfüggesztette a C-727/21. sz. ügyet addig, amíg a kérdést előterjesztő bíróság a C-361/21. sz. PET-PROM ügyben választ nem ad az utóbbi ügyben folyamatban lévő alapeljárás helyzetét érintően.

28 A Bíróság elnöke a 2022. március 14-i határozatában elrendelte az eljárás folytatását a C-554/21., a C-622/21. és a C-727/21. sz. ügyben, tekintettel arra, hogy a C-361/21. sz. ügy alapjául szolgáló alapeljárás fennállása kétségeket vetett fel. A Bíróság elnöke az ugyanezen a napon hozott határozatában a C-554/21., a C-622/21. és a C-727/21. sz. ügyeket egyesítette az eljárás írásbeli és szóbeli szakaszának lefolytatása, valamint az ítélet meghozatala céljából.

A Bíróság hatásköréről

29 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróságnak a saját hatáskörének vagy a hozzá benyújtott kérelem elfogadhatóságának megállapításához magának kell megvizsgálnia meg azokat a körülményeket, amelyek között a nemzeti bíróság megkereste (2022. március 22-i Prokurator Generalny [A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-508/19, EU:C:2022:201, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

30 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 267. cikk szerinti előzetes döntéshozatalra utalás keretében a Bíróság kizárólag a számára biztosított hatáskörök korlátain belül értelmezheti az uniós jogot (2019. november 19-i A. K. és társai [A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége] ítélet, C-585/18, C-624/18 és C-625/18, EU:C:2019:982, 77. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

31 A tagállamok eljárását illetően a Charta alkalmazási körét a Charta 51. cikkének (1) bekezdése határozza meg, amelynek értelmében a Charta rendelkezéseinek a tagállamok csak annyiban címzettjei, amennyiben az Unió jogát hajtják végre, és ez a rendelkezés megerősíti a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatát, amely szerint az európai uniós jogrendben biztosított alapvető jogokat az uniós jog által szabályozott valamennyi helyzetre alkalmazni kell, az ilyen helyzeteken kívül azonban nem (2019. november 19-i A. K. és társai [A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége] ítélet, C-585/18, C-624/18 és C-625/18, EU:C:2019:982, 78. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

32 A jelen ügyben, ami konkrétabban a Charta 47. cikkét illeti, a kérdést előterjesztő bíróság nem szolgált olyan információval, amely szerint az alapeljárások nemzeti szinten végrehajtott uniós jogszabály értelmezésére vagy alkalmazására vonatkoznának.

33 Következésképpen a jelen ügyekben a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a Charta 47. cikkének önmagában való értelmezésére.

34 Másodszor emlékeztetni kell arra, hogy az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében a tagállamok megteremtik azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a jogalanyok hatékony bírói jogvédelemhez való joga tiszteletben tartásának a biztosításához szükségesek. A tagállamok tehát kötelesek olyan jogorvoslati és eljárási rendszert kialakítani, amely lehetővé teszi a hatékony bírósági felülvizsgálatot az említett területeken (2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet, C-558/18 és C-563/18, EU:C:2020:234, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 Ami az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének tárgyi hatályát illeti, e rendelkezés „az uniós jog által szabályozott területekre” vonatkozik, függetlenül attól a helyzettől, amelyben ezt a jogot a tagállamok az Európai Unió Alapjogi Chartája 51. cikkének (1) bekezdése értelmében végrehajtják (lásd ebben az értelemben: 2018. február 27-i Associação Sindical dos

Juízes Portugueses ítélet, C-64/16, EU:C:2018:117, 29. pont; 2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet, C-558/18 és C-563/18, EU:C:2020:234, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

36 Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése alkalmazandó többek között bármely olyan nemzeti szerv tekintetében, amely bíróságként határozhat az uniós jog értelmezésére vagy alkalmazására vonatkozó, és így az e jog által szabályozott területeket érintő kérdésekről (2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet, C-558/18 és C-563/18, EU:C:2020:234, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

37 Márpedig ez a helyzet a kérdést előterjesztő bíróság esetében, amely az uniós jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozó kérdésekről valóban határozhat, és az e jog értelmében vett „bíróságként” az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében vett „uniós jog által szabályozott területeken” alkalmazandó horvát jogorvoslati rendszerbe tartozik, így e bíróságnak teljesítenie kell a hatékony bírói jogvédelem követelményeit (lásd analógia útján. 2020. március 26-i Miasto Łowicz és Prokurator Generalny ítélet, C-558/18 és C-563/18, EU:C:2020:234, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

38 Következésképpen a Bíróság a jelen ügyekben hatáskörrel rendelkezik az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének értelmezésére.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek elfogadhatóságról

39 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 267. cikkel bevezetett eljárás a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés eszköze, amelynek révén az előbbi megadja az utóbbiak számára az uniós jog értelmezéséhez azokat a támpontokat, amelyek az általuk eldöntendő jogvita megoldásához szükségesek. Az előzetes döntéshozatalra utalás indoka nem abban áll, hogy tanácsadó véleményt kell adni általános vagy hipotetikus kérdésekről, hanem abban, hogy az adott jogvita tényleges megoldása szükséges (2022. március 22-i Prokurator Generalny [A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-508/19, EU:C:2022:201, 60. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat]).

40 Amint az magából az EUMSZ 267. cikk szövegéből kitűnik, a kért előzetes döntésnek „szükségesnek” kell lennie a kérdést előterjesztő bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügyet érintő „ítélet[ének] meghozatalához” (2022. március 22-i Prokurator Generalny [A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsa- Kinevezés] ítélet, C-508/19, EU:C:2022:201, 61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

41 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy az alapügyekkel foglalkozó három ítélkező testület a C-554/21. és a C-622/21. sz. ügyben a nyilvántartásba vételt elrendelő bíróság utasításaival, a C-727/21. sz. ügyben pedig azzal a kötelezettséggel szembesül, hogy az e bíróság kereskedelmi peres ügyekkel és más jogvitákkal foglalkozó kollégiuma által elfogadott „jogi álláspontnak” megfelelően kell határozatot hoznia. Közli, hogy ezek az utasítások és e „jogi álláspont” az e három ítélkező testület által már meghozott határozatok tartalmára vonatkoznak, és azok tiszteletben tartása a feltétele annak, hogy az alapügyeket véglegesen lezárják, valamint e határozatokat nyilvántartásba vegyék és azokat a felekkel közöljék. Márpedig előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseivel a kérdést előterjesztő bíróság pontosan azt kívánja megtudni, hogy az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétesek a valamely bíróság ítélkező testületének igazságszolgáltatási

tevékenységébe történő olyan „beavatkozások”, mint amelyek az alapügyek tárgyát képezik, amelyek az e bíróságon belül hivatalt betöltő más személyektől származnak. Következésképpen a Bíróságnak az ezen előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre adandó válasza szükséges ahhoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróság a három alapeljárást véglegesen lezárhassa.

42 A fenti megfontolásokra tekintettel meg kell állapítani, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek elfogadhatóak.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

43 A kérdést előterjesztő bíróság a kérdéseivel, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, lényegében arra vár választ, hogy az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a nemzeti jog olyan belső mechanizmust ír elő egy nemzeti bíróság számára, amely szerint egyrészt a bírósági határozat az érintett ügy lezárása céljából csak akkor küldhető meg a feleknek, ha a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró, aki nem tagja az e határozatot elfogadó ítélkező testületnek, jóváhagyja az említett határozat tartalmát, és másrészt e nemzeti bíróság kollégiumi értekezlete hatáskörrel rendelkezik arra, hogy olyan „jogi álláspontokat” fogadjon el, amelyek az említett bíróság valamennyi tanácsára vagy bírájára nézve kötelezőek.

44 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy bár a tagállamok igazságszolgáltatásának megszervezése, különösen a nemzeti bíróságok intézménye, összetétele, hatásköre és működése e tagállamok hatáskörébe tartozik, e hatáskör gyakorlása során azok kötelesek betartani az uniós jogból, és különösen az EUSZ 19. cikkből eredő kötelezettségeket (lásd ebben az értelemben: 2023. június 5-i Bizottság kontra Lengyelország [A bírák függetlensége és magánélete] ítélet, C-204/21, EU:C:2023:442, 63. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

45 E tekintetben a hatékony bírói jogvédelemnek az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében hivatkozott elve az uniós jog általános elve, amelyet többek között az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt európai egyezmény (kihirdette: az 1993. évi XXXI. tv.; a továbbiakban: EJEE) 6. cikkének (1) bekezdése rögzít, amelynek megfelel a Charta 47. cikkének második bekezdése (lásd ebben az értelemben: 2021. december 21-i Euro Box Promotion és társai ítélet, C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 és C-840/19, EU:C:2021:1034, 219. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ezen utóbbi rendelkezést tehát megfelelően figyelembe kell venni az említett 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének értelmezése során (2021. október 6-i W. Ż. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 102. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

46 Ezenfelül amennyiben a Charta olyan jogokat állapít meg, amelyek megfelelnek az EJEE-ben biztosított jogoknak, a Charta 52. cikke (3) bekezdésének célja a Chartában foglalt, illetve az azokkal megegyező, az EJEE-ben biztosított jogok közötti szükséges összhang biztosítása, anélkül hogy mindez sértené az uniós jog autonómiáját Az Alapjogi Chartához fűzött magyarázatok (HL 2007. C 303., 17. o.) szerint a Charta 47. cikkének második bekezdése megfelel az EJEE 6. cikke (1) bekezdésének. Így a Bíróságnak ügyelnie kell arra, hogy a jelen ügyekben elfogadott értelmezése olyan védelmi szintet biztosítson, amely nem sérti az EJEE 6. cikkének (1) bekezdésében rögzített és az Emberi Jogok Európai Bírósága által értelmezett védelmi szintet

(lásd ebben az értelemben: 2021. október 6-i W. Ż. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 123. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

47 Ennek pontosítását követően emlékeztetni kell arra, hogy az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében minden tagállamnak biztosítania kell, hogy azon fórumok, amelyek az uniós jog szerinti fogalommeghatározás értelmében vett „bíróságként” az e jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozó kérdésekben döntést hozhatnak, és amelyek így az uniós jog által szabályozott területeken a tagállam jogorvoslati rendszerébe tartoznak, teljesítik a hatékony bírói jogvédelem követelményeit, és köztük a függetlenség követelményét (2022. február 22-i RS [Alkotmánybírósági ítéletek hatása] ítélet, C-430/21, EU:C:2022:99, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

48 Következésképpen minden olyan nemzeti intézkedésnek vagy gyakorlatnak, amely az ítélkezési gyakorlat eltéréseinek kiküszöbölésére vagy orvoslására, és így a jogállamiság elvéhez szorosan hozzátartozó jogbiztonság biztosítására irányul, meg kell felelnie az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő követelményeknek.

49 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy először is a bíróságok függetlenségére vonatkozó ezen követelmény – amely a bírói hivatás velejárója – a hatékony bírói jogvédelemhez való jog és a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog lényegéből következik, és e jogok a jogalanyokat az uniós jog alapján megillető valamennyi jog védelmére, valamint a tagállamoknak az EUSZ 2. cikkben felsorolt közös értékeinek – köztük a jogállamiság értékének – a megőrzésére vonatkozó garanciákként döntő jelentőségűek (2021. július 15-i Bizottság kontra Lengyelország [Fegyelmi felelősségi rendszer] ítélet, C-791/19, EU:C:2021:596, 58. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

50 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a függetlenség említett követelménye két szempontot foglal magában. Az első – külső – szempont azt követeli meg, hogy az érintett fórum teljesen autonóm módon gyakorolja feladatkörét anélkül, hogy bármilyen hierarchikus kapcsolatban lenne, vagy bárkinek alá lenne rendelve, és anélkül, hogy bárhonnan utasításokat kapna, így védett az olyan külső beavatkozással vagy nyomással szemben, amely veszélyeztetheti tagjai határozathozatalának függetlenségét, és határozataikat befolyásolhatja (2019. november 19-i A. K. és társai [A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége] ítélet, C-585/18, C-624/18 és C-625/18, EU:C:2019:982, 121. pont).

51 A második – belső – szempont a pártatlanság fogalmával áll összefüggésben, és arra vonatkozik, hogy egyenlő távolságot kell tartani a jogvitában részt vevő felektől, illetve e feleknek a jogvita tárgyához fűződő mindenkori érdekeitől. E szempont megköveteli az objektivitást, valamint azt, hogy a jogvita megoldása során a jogszabály szigorú alkalmazásán kívül semmilyen más érdek ne érvényesüljön (lásd ebben az értelemben: 2019. november 19-i A. K. és társai [A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége] ítélet, C-585/18, C-624/18 és C-625/18, EU:C:2019:982, 122. pont).

52 Ezek a függetlenségi és pártatlansági garanciák olyan szabályok meglétét igénylik – különösen, ami a fórum összetételét illeti –, amelyek a jogalanyok számára biztosítják minden, az említett fórum külső tényezők általi befolyásolhatóságára, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában való semlegességére vonatkozó jogos kétség kizárását (lásd ebben az értelemben: 2019. november 19-i A. K. és társai [A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége] ítélet, C-585/18, C-624/18 és C-625/18, EU:C:2019:982, 123. pont).

53 E tekintetben fontos, hogy a bírákat ne érje a függetlenségüket veszélyeztető külső beavatkozás vagy nyomás. A bírák jogállására, valamint hivatásuk gyakorlására alkalmazandó szabályoknak különösen lehetővé kell tenniük nemcsak az utasításokban megnyilvánuló bármely közvetlen befolyás kizárását, hanem az olyan közvetettebb befolyás kizárását is, amely hatással lehet az érintett bírák határozataira, továbbá ily módon a bírák függetlensége vagy pártatlansága látszata olyan hiányának kizárását, amely sértheti azt a bizalmat, amelyet egy demokratikus társadalomban és jogállamban az igazságszolgáltatásnak a jogalanyokban keltenie kell (2021. július 15-i Bizottság kontra Lengyelország [Fegyelmi felelősségi rendszer] ítélet, C-791/19, EU:C:2021:596, 60. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

54 Bár a függetlenség „külső” aspektusa lényegében a bíróságoknak a jogalkotó és a végrehajtó hatalomtól való függetlenségének a hatalmi ágak szétválasztására vonatkozó – a jogállamiság működését jellemző – elvvel összhangban való megőrzését célozza, ezen aspektust úgy kell érteni, mint amely a bíráknak az érintett bíróságon belüli jogtalan befolyásolással szembeni védelmére is vonatkozik (lásd ebben az értelemben: EJEB, 2009. december 22., Parlov-Tkalčić kontra Horvátország, CE:ECHR:2009:1222JUD002481006, 86. §).

55 Másodszor, a bírák függetlenségének és pártatlanságának garanciái, valamint a törvény által megelőzően létrehozott bírósághoz fordulás garanciái közötti elválaszthatatlan kapcsolatokra tekintettel (lásd ebben az értelemben: 2023. december 21-i Krajowa Rada Sądownictwa [A bírói tisztség további betöltése] ítélet, C-718/21, EU:C:2023:1015, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése szintén „törvény által megelőzően létrehozott” bíróság meglétét követeli meg. Ez a kifejezés, amely többek között a jogállamiság elvét tükrözi, nem csupán magának az érintett bíróság létének jogi alapjára vonatkozik, hanem az egyes ügyekben eljáró ítélkező testület összetételére is (lásd ebben az értelemben: 2020. március 26-i Simpson kontra Tanács és HG kontra Bizottság (felülvizsgálat) ítélet, C-542/18 RX-II és C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, 73. pont; 2022. március 22-i Prokurator Generalny [A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-508/19, EU:C:2022:201, 73. pont). Ez az elv többek között azt jelenti, hogy az ügyben eljáró ítélkező testület egyedül hozza meg az eljárást befejező határozatot.

56 A „törvény által megelőzően létrehozott” kifejezés célja többek között annak elkerülése, hogy az igazságszolgáltatási rendszer szervezete a végrehajtó hatalom mérlegelésétől függjön, és az, hogy e tárgykört törvény szabályozza. Ezenkívül az írott jog országaiban az igazságszolgáltatási rendszer szervezete az igazságügyi hatóságok mérlegelésétől sem függhet, bár ez nem jelenti azt, hogy a bíróságoknak ne lenne némi mozgásterük a vonatkozó nemzeti jogszabályok értelmezésében (lásd ebben az értelemben: 2021. július 15-i Bizottság kontra Lengyelország [Fegyelmi felelősségi rendszer] ítélet, C-791/19, EU:C:2021:596, 168. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

57 A „törvény által létrehozott bíróságot” az igazságszolgáltatási szerepe jellemzi, nevezetesen a hatáskörébe tartozó bármely kérdésről jogi normák alapján és szervezett eljárás keretében való határozathozatal. A tagok függetlenségén és pártatlanságán kívül tehát más feltételeknek is meg kell felelnie, konkrétan az előtte folyamatban lévő eljárás által nyújtott garanciák meglétére vonatkozó feltételnek (lásd e tekintetben: EJEB, 2000. június 22., Coëme és társai kontra Belgium ítélet, CE:ECHR:2000:0622JUD003249296, 99. §.)

58 Harmadszor, e garanciák között szerepel a kontradiktórius eljárás elve, amely a tisztességes eljáráshoz és a hatékony bírói jogvédelemhez való jog szerves részét képezi (lásd ebben az értelemben: 2009. december 17-i M kontra EMEA (felülvizsgálat) ítélet, C-197/09 RX-II,

EU:C:2009:804, 59. pont; 2019. október 16-i Glencore Agriculture Hungary ítélet, C-189/18, EU:C:2019:861, 61. pont; 2021. április 29-i Bank BPH ítélet, C-19/20, EU:C:2021:341, 92. pont; 2022. február 10-i Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld [Elévülési idő] ítélet, C-219/20, EU:C:2022:89, 46. pont.) Ezen elv magában foglalja többek között azt, hogy a felek valamennyi olyan tényállási és jogi elemet megvitathassák, amely az eljárás kimenete szempontjából meghatározó (2009. december 2-i Bizottság kontra Írország és társai ítélet, C-89/08 P, EU:C:2009:742, 56. pont; 2009. december 17-i M kontra EMEA (felülvizsgálat) ítélet, C-197/09 RX-II, EU:C:2009:804, 41. pont).

59 A jelen ítélet 47–58. pontjában említett követelmények így többek között az ítélkező testületek összetételére vonatkozó, átlátható és a jogalanyok számára ismert szabályok meglétét igénylik, amelyek kizárják az olyan személyeknek az adott ügyhez kapcsolódó döntéshozatali eljárásba való bármely jogtalan beavatkozását, akik az ezen ügyben eljáró ítélkező testületen kívül állnak, és akik előtt a felek nem terjeszthették elő érveiket.

60 Bár kétségtelen, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak a felidézett elvek összességét alkalmaznia kell, a Bíróság az EUMSZ 267. cikkel bevezetett igazságügyi együttműködés keretében – az iratokban foglalt információk alapján – megadhatja e bíróságnak az uniós jog értelmezésének azokat az elemeit, amelyek valamely uniós jogi rendelkezés hatásainak értékelése során hasznosak lehetnek a számára (2021. október 6-i W. Ż. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 133. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

61 Ami a nyilvántartásba vételt elrendelő bírónak az alapügyekbe való beavatkozását illeti, a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy a bírósági eljárási szabályzat 177. cikkének (3) bekezdése nem írja elő, hogy e bíróság bármely hatáskörrel rendelkezne a bírósági határozat tartalmának bármilyen módon történő felülvizsgálatára, és arra, hogy amennyiben nem ért egyet e határozat tartalmával, megakadályozza, hogy azt formálisan meghozzák, és a feleknek kézbesítsék.

62 Ezen iratokból az is kitűnik, hogy ilyen hatáskört a bírósági szervezetről szóló törvény – és konkrétan annak 40. cikkének (2) bekezdése, amely a kollégiumi értekezletek „jogi álláspontjának” kötelező jellegére vonatkozik – sem ír elő.

63 Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információk alapján, és amint azt a három alapügyet jellemző ténybeli körülmények is szemléltetik, úgy tűnik, hogy e rendelkezéseket a gyakorlatban oly módon alkalmazzák, hogy a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró szerepe túllép a nyilvántartásba vétel funkcióján.

64 Ugyanis, bár e bíró az érintett ügyben eljáró ítélkező testület értékelését a saját értékelésével nem válthatja fel, ténylegesen megakadályozhatja az elfogadott bírósági határozat nyilvántartásba vételét, és így meggátolhatja a döntéshozatali eljárás befejezését és e határozatnak a felekkel való közlését oly módon, hogy az ügyet visszautalja ezen ítélkező testület elé az említett határozatnak a saját jogi észrevételei alapján történő felülvizsgálata céljából, és amennyiben az említett ítélkező testülettel való egyet nem értés fennmarad, az érintett kollégium elnökét felkéri, hogy hívjon össze kollégiumi értekezletet olyan „jogi álláspontnak” az értekezlet általi elfogadása érdekében, amely kötelező lesz többek között az említett ítélkező testületre nézve.

65 Az ilyen gyakorlat a hatását tekintve lehetővé teszi a nyilvántartásba vételt elrendelő bírónak az érintett ügybe való beavatkozását, amely ahhoz vezethet, hogy e bíróság befolyásolja az ezen ügyben elfogadandó végleges megoldást.

66 Márpedig először is, amint az a jelen ítélet 61. és 62. pontjából kitűnik, úgy tűnik, hogy az alapügyek tárgyát képező nemzeti szabályozás nem írja elő a nyilvántartásba vételt elrendelő bíróság ilyen jellegű beavatkozását.

67 Másodszor, e beavatkozásra azt követően kerül sor, hogy az az ítélkező testület, amelynek az érintett ügyet kiosztották, a tanácskozásainak eredményeképpen elfogadta a bírósági határozatát, jóllehet e bíró nem tartozik ezen ítélkező testülethez, tehát nem vett részt az e határozat meghozatalához vezető eljárás korábbi szakaszaiban. Az említett bíróság így befolyást gyakorolhat olyan ítélkező testületek által hozott bírósági határozatok tartalmára, amelyeknek nem tagja.

68 Harmadszor, úgy tűnik, hogy a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró beavatkozási jogkörét nem határolják körül olyan, egyértelműen meghatározott objektív kritériumok, amelyek konkrét igazolást tükröznek, és alkalmasak a mérlegelési jogkör gyakorlásának elkerülésére. Így a C-554/21. sz. ügy alapjául szolgáló eljárásban a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró megállapította, hogy az elé terjesztett bírósági határozat összhangban van egy másik korábbi határozattal, két másik korábbi határozattal azonban nem, és a két eltérő jogi megoldás egyikét támogatta. A C-622/21. sz. ügy alapjául szolgáló eljárásban a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró az ügynek az érintett ítélkező testület elé történő visszautalását olyan határozatok meglétével indokolta, amelyek az ezen ügy tárgyát képező határozatot követően ellentétes álláspontot támogattak. A C-727/21. sz. ügy alapjául szolgáló alapeljárásban a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró – bármilyen korábbi határozatra való hivatkozás nélkül – azért utalta vissza az ügyet az érintett ítélkező testület elé, mert nem értett egyet az ezen alapügy tárgyát képező határozatban kifejtett jogi véleménnyel, jóllehet az érintett ítélkezési testület a saját határozatában hivatkozott egy olyan korábbi határozatra, amely hasonló megoldást fogadott el.

69 A fentiekre tekintettel az olyan gyakorlat, mint amely az alapügyek tárgyát képezi, amelynek során az ügyben eljáró ítélkező testület által hozott bírósági határozat csak akkor tekinthető véglegesnek, és csak akkor küldhető ki a feleknek, ha annak tartalmát a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró, aki ezen ítélkező testületnek nem tagja, jóváhagyta, nem egyeztethető össze a hatékony bírói jogvédelemhez való jog követelményeivel.

70 Ami a kollégiumi értekezlet olyan beavatkozását illeti, mint amely az alapügyek tárgyát képezi, a bírósági szervezetről szóló törvény 40. cikke (1) és (2) bekezdésének szövegéből kitűnik, hogy – többek között – abban az esetben, ha a jogalkalmazással kapcsolatos kérdésekben értelmezési különbségek vannak a bíróság egyes kollégiumai, tanácsai vagy bírái között, összehívható e bíróság kollégiumának vagy bíráinak értekezlete, amely ezt követően olyan „jogi álláspontot” alakít ki, amely e kollégium vagy e bíróság valamennyi tanácsára vagy bírájára nézve kötelező.

71 Ezenkívül a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott magyarázatokból kitűnik, hogy az ilyen kollégiumi értekezletet a kollégium elnöke a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró kérelmére akkor hívhatja össze, ha ezen utóbbi nem járul hozzá az érintett ügyben eljáró ítélkező testület által részére továbbított bírósági határozat nyilvántartásba vételéhez, legalábbis akkor, ha ezen ítélkező testület a határozatnak az e bíróság által kért felülvizsgálatát követően fenn kívánja tartani a határozatát.

72 E magyarázatok szerint ezen értekezleten az érintett kollégium valamennyi bírája részt vehet, ideértve az érintett ügyben eljáró bírákat és a nyilvántartásba vételt elrendelő bírót is. E tekintetben meg kell állapítani, hogy még ha – a C-727/21. sz. ügy irataiban foglalt információkból következően – úgy is tűnik, hogy az érintett ítélkező testület bírája vagy bírái részt vettek a szóban forgó kollégiumi értekezleten, az azon részt vevő bírák többségét az érintett bíróság más tagjai alkották, akik azonban nem tartoznak ezen ítélkező testülethez. Ezenfelül a bírósági szervezetről szóló törvény 40. cikkének (3) bekezdése értelmében „egy adott jogterület[…] jogi egyetemi oktató[i], egyes kiemelkedő tudós[ai] vagy szakértő[i]”, akik az érintett bíróságon kívüli személyek, bizonyos feltételek mellett szintén fel részt vehetnek ilyen kollégiumi értekezleten, tehát a bírósági eljárásban.

73 Az említett magyarázatokból az is kitűnik, hogy nem a kollégiumi értekezleten kell véglegesen határozni arról az ügyről, amely miatt az értekezletet összehívták, és nem kell az ügyre vonatkozó konkrét megoldást javasolni sem. Mindazonáltal, még ha e kollégiumi értekezlet „jogi álláspontját” többé-kevésbé elvont módon fogalmazták is meg, és az minden bíróra kötelező, az említett értekezlet e jogi álláspont kialakítása érdekében a konkrét esetek fényében értelmezi a jogot.

74 A bírósági szervezetről szóló törvény 40. cikkének (2) bekezdése szerint a kollégiumi értekezlet „jogi álláspontjának” tiszteletben tartása kötelező többek között az értekezlet összehívásának alapjául szolgáló ügyben hozott bírósági határozatot elfogadó ítélkező testület számára, amennyiben e határozatot még nem vették nyilvántartásba, és nem küldték ki. A nyilvántartásba vételt elrendelő bíró – akinek a gyakorlatban az a feladata, hogy biztosítsa az érintett kollégiumi értekezlet által elfogadott „jogi álláspontok” tiszteletben tartását – tehát megtagadhatja az ezen ítélkező testület által elfogadott „új” bírósági határozat nyilvántartásba vételét, ha az eltér e „jogi állásponttól”.

75 A kollégiumi értekezlet beavatkozása ténylegesen lehetővé teszi, hogy az ezen értekezleten részt vevő számos bíró beavatkozzon a hatáskörrel rendelkező ítélkező testület által korábban már mérlegelt és eldöntött ügy végleges megoldásába, amelyet még nem vettek nyilvántartásba, és nem küldtek ki.

76 Ezen ítélkező testület számára ugyanis annak a kilátása, hogy amennyiben a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró által képviselttől eltérő jogi álláspontot tart fenn, a bírósági határozatát kollégiumi értekezlet vizsgálja felül, valamint az említett ítélkező testület azon kötelezettsége, hogy a tanácskozásokat követően, amelyeket pedig már lezártak, tiszteletben kell tartania az ezen kollégiumi értekezlet által meghatározott „jogi álláspontot”, befolyásolhatja e határozat végleges tartalmát.

77 Márpedig, először is, nem tűnik úgy, hogy az alapügyek tárgyát képező kollégiumi értekezlet beavatkozási jogkörét kellően behatárolnák objektív és önmagukban alkalmazott kritériumok. Ugyanis, bár a bírósági szervezetről szóló törvény 40. cikkének (1) bekezdése kétségtelenül előírja a kollégiumi értekezlet összehívását, „ha megállapítják, hogy a jogalkalmazással kapcsolatos kérdésekben értelmezési különbségek vannak az egyes kollégiumok, tanácsok vagy bírák között, vagy ha valamely kollégium tanácsa vagy bírája eltér a korábban kialakított jogi állásponttól”, a tényállásnak a C-727/21. sz. ügyben előterjesztett előzetes döntéshozatalra utaló határozatban foglalt leírásából kitűnik, hogy az érintett kollégiumi értekezlet összehívására pusztán azért került sor, mert a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró nem osztotta a hatáskörrel rendelkező ítélkező testület jogi álláspontját, anélkül hogy olyan határozatra hivatkoztak volna, amely ezen álláspontnak a korábbi bírósági határozatoktól való eltérésére utalna.

78 Másodszor, a C-727/21. sz. ügyben a Bíróság rendelkezésére álló iratokból az tűnik ki, hogy a nyilvántartásba vételt elrendelő bíróság beavatkozásához hasonlóan a kollégiumi értekezlet összehívását, és azt, hogy olyan „jogi álláspontot” bocsátott ki, amely kötelező többek között az ezen ügyben eljáró ítélkező testület számára, semmilyen időpontban nem hozzák a felek tudomására. Úgy tűnik tehát, hogy e feleknek nincs lehetőségük arra, hogy az ilyen kollégiumi értekezlet előtt gyakorolják eljárási jogaikat.

79 A fentiekre tekintettel az olyan nemzeti szabályozás, amely valamely nemzeti bíróság kollégiumi értekezlete számára lehetővé teszi, hogy „jogi álláspont” kibocsátása útján az ügyben eljáró ítélkezési testületet az utóbbi által korábban elfogadott bírósági határozat tartalmának a módosítására kötelezze, jóllehet e kollégiumi értekezleten az említett ítélkezési testület bíráin kívül más bírák, valamint adott esetben az érintett bíróságon kívül álló személyek is részt vesznek, akik előtt a feleknek nem volt lehetőségük az érveik előterjesztésére, nem egyeztethető össze a hatékony bírói jogvédelemhez való jogból, valamint a tisztességes eljáráshoz való jogból eredő követelményekkel.

80 Pontosítani kell továbbá, hogy az ítélkezési gyakorlatbeli eltérések kiküszöbölése vagy orvoslása, valamint a jogállamiság elvének szerves részét képező jogbiztonság biztosítása érdekében alkalmazott, olyan eljárási mechanizmus, amely lehetővé teszi valamely nemzeti bíróságnak a hatáskörrel rendelkező ítélkező testülethez nem tartozó bírája számára, hogy az ügyet e bíróság kibővített tanácsa elé utalja, nem sérti az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdéséből eredő követelményeket, feltéve hogy az ügyben az eredetileg kijelölt ítélkező testület még nem kezdte meg a tanácskozást, az alkalmazandó jog egyértelműen meghatározza azokat a körülményeket, amelyek között ilyen utalásra sor kerülhet, és az említett utalás nem fosztja meg az érintett személyeket attól a lehetőségtől, hogy részt vegyenek az e kibővített ítélkező testület előtti eljárásban. Ezenkívül az eredetileg kijelölt ítélkező testület mindig dönthet az ilyen utalásról.

81 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha a nemzeti jog valamely nemzeti bíróság számára olyan belső mechanizmust ír elő, amely szerint:

– a valamely ügyben eljáró ítélkező testület által hozott bírósági határozat csak akkor küldhető meg a feleknek az adott ügy lezárása céljából, ha annak tartalmát a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró, aki ezen ítélkező testületnek nem tagja, jóváhagyta;

– e bíróság kollégiumi értekezlete jogosult arra, hogy „jogi álláspont” kibocsátásával az ügyben eljáró ítélkező testületet az általa korábban elfogadott bírósági határozat tartalmának módosítására kötelezze, jóllehet e kollégiumi értekezleten az említett ítélkezési testület bíráin kívül más bírák, valamint adott esetben az érintett bíróságon kívül álló személyek is részt vesznek, akik előtt a feleknek nem volt lehetőségük az érveik előterjesztésére.

A költségekről

82 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétes, ha a nemzeti jog valamely nemzeti bíróság számára olyan belső mechanizmust ír elő, amely szerint:

– **a valamely ügyben eljáró ítélkező testület által hozott bírósági határozat csak akkor küldhető meg a feleknek az adott ügy lezárása céljából, ha annak tartalmát a nyilvántartásba vételt elrendelő bíró, aki ezen ítélkező testületnek nem tagja, jóváhagyta;**

– **e bíróság kollégiumi értekezlete jogosult arra, hogy „jogi álláspont” kibocsátásával a valamely ügyben eljáró ítélkező testületet az általa korábban elfogadott bírósági határozat tartalmának módosítására kötelezze, jóllehet e kollégiumi értekezleten az említett ítélkezési testület bíráin kívül más bírák, valamint adott esetben az érintett bíróságon kívül álló személyek is részt vesznek, akik előtt a feleknek nem volt lehetőségük az érveik előterjesztésére.**

Aláírások